

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

5.1.2e

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team AEB

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T
F 5.1.2e

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

memo

Economische gevolgen strenge lockdown

Datum

30 oktober 2020

Aantal pagina's

3

Aanleiding

In de media zijn een aantal berichten verschenen van economen die aangeven dat een minder strenge aanpak van het aantal besmettingen mogelijk net zo schadelijk is voor de economie als het instellen van een lockdown.¹ Het belangrijkste argument wat zij hiervoor aandragen is dat consumenten ten tijde van hoge besmettingsaantallen terughoudender worden, ook zonder lockdown. Dit memo geeft een overzicht en appreciatie van de belangrijkste studies die worden aangehaald.

Appreciatie

- Er is enig bewijs dat consumenten terughoudender worden op het moment dat het aantal besmettingen stijgt, ook zonder het instellen van een lockdown. Deze studies kijken naar de effecten op consumptie en gaan niet in op de bredere economische gevolgen voor industrie en handel.
- Op dit moment is er nog onvoldoende bewijs dat een korte stevige lockdown economische voordelen heeft. De voordelen hangen sterk af van de (onzekere) mate waarin een stevige lockdown leidt tot afname van het aantal besmettingen.
- De conclusie dat een snelle en strenge lockdown beter is voor de economie dan een mildere aanpak is niet onderbouwd door onderzoek. Ook het IMF geeft aan dat hier meer onderzoek noodzakelijk is.

Toelichting*Gevolgen stijgende besmettingsgraad op de economie*

- Het IMF heeft een recente studie uitgebracht over de economische gevolgen in de eerste maanden van de COVID crisis in 128 landen.²
- De IMF stelt dat niet alleen een lockdown averse effecten heeft voor de economie maar ook de onzekerheid bij consumenten op het moment dat het aantal infecties oploopt. Daarom stellen zij dat het vroegtijdig versoepelen van een lockdown maar beperkt tot betere economische resultaten leidt als het aantal infecties nog relatief hoog is.

¹ Zie onder andere: "Zonder lockdown zijn de economische kosten pas echt hoog" (NRC, 4 april) en "Lockdown funest voor economie? Soms is niks doen erger, menen steeds meer economen" (de Volkskrant, 13 oktober).

² IMF (2020), *Chapter 2: The Great Lockdown: Dissecting the economic effects*, World Economic Outlook.

SG
Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team AEB

Datum
30 oktober 2020

- Ook het economisch Bureau van de ABN heeft een studie gedaan naar economische activiteit in Nederlandse regio's.³ Zij zien dat in regio's met lage besmettingsaantallen de activiteit weer sneller toenam na versoepeling van de lockdown dan in regio's met hoge besmettingsaantallen.
- Ook uitkomsten van studies uit de VS lijken dit te ondersteunen. De DNB heeft vergelijkbare signalen naar buiten gebracht, zij stellen dat ook zonder lockdown de COVID-crisis leidt tot economische schade.

Is een strenge lockdown beter voor de economie?

- De IMF laat zien dat een strengere lockdown leidt tot een sterkere afname van de economische groei op de korte termijn. Zij verwachten echter dat doordat een strenge lockdown leidt tot een lager aantal besmettingen, de economie op de middellange termijn sneller herstelt doordat het vertrouwen van de consument sneller herstelt.
- Hiervoor worden echter geen harde resultaten getoond, het is meer een verwachting die de IMF uitspreekt dan dat het te onderbouwen is met de onderzoeksresultaten. De IMF geeft daarom ook aan dat meer onderzoek nodig is.
- Hierbij wordt echter impliciet vanuit gegaan dat na een strenge lockdown weer vertrouwd kan worden op testen en bron en contactonderzoek om de besmettingsgraad langdurig laag te houden. In dat scenario kan er snel weer meer economische activiteit worden toegestaan en herstel plaats vinden.
- De praktijk is echter weerbarstiger, testen en bron en contactonderzoek zal nooit helemaal perfect functioneren. Epidemiologen denken dan ook niet dat met deze strategie de R langdurig laag kan worden gehouden (wat nodig is voor het snelle herstel wat economen verwachten), en dat het nodig zal zijn om soms aanvullende maatregelen te nemen.⁴
- Daarbij is belangrijk om te benadrukken dat het vergelijken van economische gevolgen tussen landen (met verschillende aanpakken) lastig is. Landen met een strenge lockdown (vooral Zuid-Europa) hebben een economie die anders is dan landen met een minder strenge lockdown (vooral Noord-West-Europa). De Zuidelijke landen zijn bijvoorbeeld meer afhankelijk van toerisme, wat hard geraakt wordt, terwijl noordelijke landen meer dienstgericht zijn waarbij internet een grotere rol kan spelen.

Onderzoek uit de VS over lessen Spaanse griep (artikel NRC)

- De uitkomsten van onderzoek over de Spaanse griep zijn niet een-op-een te vertalen naar de gevolgen van Covid. De Spaanse griep was op een aantal cruciale punten anders dan COVID en de economische situatie in de VS in 1918 was niet vergelijkbaar met de situatie nu.
- In het artikel in de NRC wordt op basis van een Amerikaanse studie van de economische gevolgen van de Spaanse griep in 1918 twee claims gemaakt⁵: 1) de economische kosten waren in regio's met een strenge lockdown niet hoger dan andere regio's en 2) De economie van regio's met een snelle en strenge lockdown herstelde sneller.

³ Neuteboom et al. (2020), *De Nederlandse economie tijdens Covid-19: economische gevolgen van de tweede golf.*

⁴ "Een eind aan de maatregelen? Deze onderzoekers zien het niet snel gebeuren (NRC, 29 oktober)

⁵ Correia, Luck and Verner (2020), *Pandemics Depress the Economy, Public Health Interventions Do Not: Evidence from the 1918.*

- De Spaanse griep leidde vooral tot sterfte bij jonge gezonde mensen van 18-44 jaar die deel uitmaakten van de beroepsbevolking. Daardoor kan de sterfte van toen grotere economische gevolgen hebben dan bij COVID nu.
- De economie in de VS van 1918 was vooral gericht op landbouw en productie. In de huidige tijd zijn economieën complexer en opener geworden als gevolg van globalisering en digitalisering.

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team AEB

Datum

30 oktober 2020

5.1.2e